

Murska Straža

Glasi obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica
št. 184. — Telefonska št. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino
vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v.,
za četrt leta 3 K 80 vin.

Inserati: Ena petstolpna pettivrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) 80 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Mariborsko pismo.

Za vse svete smo dobili sneg, ne samo v Mariboru, ampak po vsej Sloveniji, pa tudi drugod. Vesti iz Češke poročajo, da je tudi tam zapadel sneg in napravil mnogo škode, isto je bilo v Bosni in po nemških deželah. Tako je po letošnji itak slabi letini prišla še ta nesreča, ker je na polju še mnogo zelja in drugih pridelkov in si ljudstvo še ni moglo oskrbeti drv in nastilja. K sreči je ta nenadni gost kmalu vzel slovo, po par dneh je zapihal pozni veter in ga je odnesel, od koder je prišel. Seveda je po gozdih in po parkih mnogo škode, listje je kupoma padalo na tla in marsikatera krepka veja ni vzdržala snežene teže in se je prelomila; po mestnem parku je ležalo zjutraj polno vej po tleh. — Mariborcev to ni motilo, da ne bi bili na dan mrtvih počastili spomin dveh mariborskih bojevnikov, škofa A. M. Slomška in urednika A. Tomšiča. Oba počivata na starem pokopališču. Na prvem grobu je govoril vznešen govor dr. A. Medved in predsednica »mar. žen. društva« gospa Maistrova je položila venec na grob. Glasb. Matica je zapela dve žalostniki. Na drugem grobu je govoril dr. Iv. Lah, ki je končal svoj govor z željo, da bi slovenski narod v Mariboru krasil v bodoče ta dva grobova na vseh živih dan t. j. na dan svobode. »Mar. Tiskarna« je položila na grob lavorov venec s trobojnico. Na grobih je bilo mnogo narodn. občinstva. — Tiskarska stavka traja. Po mestu se prodajajo hrvatski listi, ki se jih mnogo proda. Splošna želja je, da bi prišlo čim prej do sporazumljenja, ker je sedanje stanje nam vsem v škodo. — Mnogo se je govorilo o dogodkih v Trbovljah in Zagorju. Nemški listi so prinesli o tem nesramne laži. Bilo je zato precej vznemirjenja — posebno med Nemci,

ki vedno čakajo na kake nemire. Saj so se ravno v teh dneh spominjali, da je dne 1. novembra prišel Maribor v jugoslovanske roke. Za nekatere je to neprijeten spomin, drugi pa vendar le vidijo, da je boljše ugodno živeti, nego stradati. Saj drugače se ne godi nikomur nikaka krivica, Nemci se imajo zdaj v Mariboru boljše, nego Slovenci v prejšnjih časih. Toda nekateri ljudje preveč radi verujejo nemškim listom, ki vkljub prepovedi pridejo le k nam. V Gradcu si izmišljajo o nas strašne novice: povsod so nemiri, upori, pripravljajo se revolucijaitd. Nemška ušesa to rada slišijo. (Kaj čuda! Saj je nekaj enakega poročal celo znani dopisnik iz Maribora hrvatskim listom: tak lažnik se ne zaveda odgovornosti, ko s takimi poročili hujska javno mnenje po Hrvatskem!) Tudi naši ljudje le preradi nasedejo takim lažem. Zato so vsi pričakovali poročil iz Trbovelj, posebno, ker so bili tudi nedeljski vlaki ustavljeni. Izkazalo se je, da je nastala stavka v Trbovljah in v Zagorju vsled nekega Furlana, ki je hujskal na boljševisko in je morala oblast vmes poseči. Bilo je par ljudi zaprtih in delavstvo je zahtevalo, da se jih izpusti. To je bilo vse. Čez par dni je bila stvar poravnana in delavstvo se je vrnilo na delo. Ta slučaj zopet kaže, kake neverjetne vesti se širijo, če ni časopisja. Novica gre od od ust do ust, vedno bolj grozna in strašna, nazadnje pa se izkaže, da je to — nemško maslo. Dandanes je tako, da vsak rad kaj slabega poroča in veruje, da vsak zabavlja in le redko kdo je najde, ki se zavzame za državo in pove, kako grdo je pljuvati — v lastno skledo. Še grše pa je, če slovenski poročevalec iz osebne mržnje piše po zagrebških listih na pr. da dr. Müllerjev govor v mest. gledališču ni ugajal občinstvu, ko je nasprotno res, da je bil to krasen govor, ali pa na pr. da občinstvo ni odobrvalo gospe Zofke Kvedrove, ko je

nasprotno res, da je njen govor ljudi ganil do solz. Taki poročevalci skodujejo našemu javnemu življenju, ker dajejo sovražnikom države upanja, da uspelo njih delo. Pa hvala Bogu, ljudje vedo, s kom imajo opravka. — Nihče ne trdi, da je pri nas vse v redu, toda vidi se, da čim dalje bolj zmaguje zavest dolžnosti in da bomo le s skupnim delom napredovali. To se je dobro videlo tudi na shodih, kjer se je govorilo o aprovizaciji. Naš skupni boj proti draginji bo imel uspeh. Pripravljajo se stalna podlaga, da bo vsem pomagano. — »Dar svobode« se je v Mariboru lepo obnesel, ker dosega dohodki že zdaj 35.000 K. Zaključila se bo zbirka z veliko Martinovo nedeljo v »Narodnem domu«. Pa tudi iz drugih naših trgov in manjših krajev prihajajo vsak dan nabrani prispevki. Ko bo vse zbrano se objavijo zbirke po krajih in bodo pričale o narodni zavednosti posameznih krajev. Naše gledališče lepo uspeva, imamo dobre igralce in igra se izborno — toda naše posebno t. zv. boljše občinstvo premalo obiskuje gledališče in preti nevarnost, da bodo nastale denarne teškoče. To bi bilo žalostno, če se pomisli koliko denarja ima t. zv. boljše družba za zabave, za krok itd. V tem oziru bi bilo želeli našemu gledališču več prijateljev, saj gledališče si to zasluži. Sicer pa pravijo, da tudi v Ljubljani ni dosti boljše. — Po društvih se razvija živahno delo — in to je važna stvar. Maribor ima mnogo pridnih delavnih ljudi in v tem je njegova bodočnost.

Reški problem.

Italijanski publicist Mario Bersa je nedavno razlagal v milanskem »Secolo«, zakaj Wilson jako trmoglavno zavrača italijansko stališče glede Reke. »Wilson — mi je pravil njegov intimni

Predsednik Masaryk o boljševisizmu in socijalizaciji.

Prigodom proslave prve obletnice narodne svobode je čital predsednik čehoslovaške republike T. G. Masaryk v slavnostni seji narodne skupščine daljšo poslanico, ki je vzbudila ugoden odmev tudi v inozemstvu. Med drugim je podal svoje nazore o boljševisizmu in o socijalizaciji ter o socijalnih reformah sploh, ki so tako objektivni in občečloveški, da podajamo tu par odlomkov onim našim čitateljem, ki se zanimajo za te velike sodobne probleme.

Lenin, pravi Masaryk, proglašajo svoj komunistični program za pravi marksizem. Ampak Lenin se moti. Marx je predelal več stadijev svojega socijalističnega razvoja; vsekakor je treba razločevati dvojni marksizem. Prvi je revolucionarnega leta 1848, komunističnega programa in prvega zvezka »Kapitala«; ali v drugem stadiju je Marx opustil revolucionarnost svoje mladosti in sprejel stališče evolucije, dokler ni končno Engels kratko pred svojo smrtjo izrecno opustil to revolucionarnost. Lenin in njegovi pristaši se torej drže marksizma, katerega sta Marx in Engels pozneje zavrgla. Leninovski boljševisem je v resnici bolj revolucionarni anarhizem, odnosno sindikalizem nego socijalizem. O tem nas mnoge Leninove izjave

iz zadnjega časa ne morejo pustiti v dvomu. Lenin pa se drži marksizma tudi sicer ne-upravičeno. Marx je res stavil delavske mase ostro proti buržoaziji, vendar pa so Engels in Marksovi pristaši izvajali demokratično načelo majoritete. Lenin pa razume delavsko diktaturo v smislu minoritete. — Marx je pričakoval od končnega prevrata in od proletarske diktature višnjo stopnjo ne samo gospodarskega, temveč kulturnega razvoja. Toda Lenin in njegovi pristaši predstavljajo gospodarski in kulturni primitivizem ruskega negramotnega mušika. Lenin je grešil proti zakonu delitve dela, ni uvidel, da postanek nove družbe zahteva novih politikih, gospodarskih in socijalnih strokovnjakov. Lenin v svojih govorih večkrat priznava, da je napravil on in njegovi pristaši napake in da so se odzmot učili; ampak te napake pomenijo tisoče in tisoče človeških življenj, izgubljenih zastonj. — Leninova taktika spominja preveč na taktiko Ivana Groznega. Ruski boljševisem ni premagal carizma. Ne tajim in sam sem se prepričal o tem, da se med ruskimi boljševisiki idealni ljudje, so tudi teoretiki, toda niso bili kos svoji nalogi; današnja Rusija in njena obupna gospodarska anarhija, splošna beda in splošen glad pobijajo Leninovski komunizem. Kratkotrajno, v ruskem boljševisizmu ne vidim pravega mark-

sizma in vkolikor je marksizem, je preje njegovo zanikanje nego potrditev, kakor sploh ta vojska in njene posledice, se mi dozdeva, niso verifikacija marksizma marveč njegovo pobijanje. — Pri nas se boljševisem obsoja kot neslovanski in neruski. Jaz pa menim, da je Lenin Rus in sicer tipični Rus, dasi se je pokvaril z nemškim socijalizmom.

Socijalne reforme, kakor jih hoče izvesti premišljeni in znanstveno, utemeljeni program socijalizacije, zahtevajo delavnost vseh, v vsem, povsod. Delavnost pomeni čut dolžnosti k dnevnemu pravilnemu t. zv. drobnemu delu; vojska in njena romantika in ravno tako romantika revolucije v veliki meri ovirajo vrnitev na običajni tir; upajmo, da to nervoznost kmalu premagamo.

— Vsi govorimo o socijalizaciji. Socijalizacija v docela abnormalnih razmerah, pozročeni od dolgoletne vojske, je zelo težka in odgovorna naloga. Odlični socijalistični voditelji in pisatelji jo proglašajo za nemogočo v sedanji povojni situaciji. Socijalizacija temelji na javni kontroli vsega gospodarstva. Prav tako, kot se zahteva državni proračun, se mora zahtevati tudi javni proračun vseh podjetij in zavodov v državi, proračun izdelovanja; brez poznanja vseh gospodarskih sil, brez znanja celotne produkcije in potreb ni mogoče izvesti uspešne socijalizacije.

svetovalec — ve dobro, da postaja nepopularen v Italiji. Vendar pa je uverjen, da, ako bo vztrajal na svojem stališču, bodočnost da njemu prav in nekega dne bodo mu tudi Italijani hvaležni, da jih je odvrnil od velike zmote. Zmota, od katere je Wilson hotel in hoče rešiti Italijo, leži v tem, da bi enostranska rešitev jadranskega vprašanja povečala antagonizem med Italijani in Lahi. On pa je vedno skrbel, da jih odvrne od tega. Jadran mora ostati po njegovem mnenju odprto in svobodno morje za svetovno trgovino, pa se zato mora ohraniti režim konkurence, ne pa režim monopola, ki bi žalil interese Jugoslovanov, a predvsem tudi interese Amerikancev, Angležev in Francozov. Zato je vedno delal na to, da zagotovi Jugoslovanom in narodom v zaledju izhod na morje in svoboden prehod trgovine vseh ostalih držav. V tem leži jedro reškega problema. — Istočasno je italijanski ministrski predsednik Nitti v nekem pismu svojim volilcem izjavil glede Reke: »Žal, da zavezniki niso razumeli, da reško vprašanje nima za Italijo zgolj gospodarsko, marveč tudi moralno vrednost. Za Italijo je to vprašanje narodne časti in čustev«. Ali z drugimi besedami: Italija si je vabila v glavo, da mora biti Reka italijanska in da bi Italija izgubila svoj moralni ugled, če bi popuščala. D'Annunzio je povedal še iskrenejše: Ako treba, se zvežemo tudi z vragom, gremo nad Pariz in nad — Rim. Tako se govoril D'Annunzio je nastopil v času, ko je bila Italija pod pritiskom diplomatskega položaja že precej nagnjena k popuščanju. Še enkrat: aut — aut! In šlo je. Danes je d'Annunzio gospodar Reke, in Nitti, ki je v začetku udrihal z pesnico ter grozil z odstopom, je pozneje razpustil parlament in sedla precej krepko svojega konjička novim volitvam nasproti.

Kako različna so lahko v politiki naziranja o »moralni vrednosti«. Italija hoče imeti Reko in ta volja že sama opravičuje cilj. Zato je eden najzanimivejših prizorov ravno ta, ki se pravkar odigrava pred našimi očmi: dvoboj med Wilsonom in evropsko diplomacijo. Kdo bo zmagal? Wilson, ki je prvotno zastopal stališče jugoslovanske Reke, je že popustil in zastopa danes kompromisno rešitev. Tudi Tittonijev predlog je kompromisen, ampak podprt na d'Annunzia. V zadnjem času se opaža, da se je tudi Anglija pridružila francoskemu in angleškemu stališču. Lloyd Georges se je te dni odprto izjavil za italijansko Reko. Francoska in angleška vlada sta glasom neuradnih vesti podvzeli vladi nov demarče in izjavili, da ne morete siliti Italije, naj se podvrže ameriškemu odloku. V Italiji rešuje reško vprašanje vse: vlada, ulica, časopisje. Italijanska javnost ne razume niti Wilsona, kaj šele jugoslovanske »barbare«. Torej malo prostora za kakršnekoli iluzije!

V evropskem časopisju se vedno pogosteje javlja predlog, naj se glede jadranskega in zlasti še glede reškega vprašanja sporazumeta Italija

Socijalizacija dalje ni mogoča, ako se mase delavskega ljudstva, ako se delavstvo ne nauči razumevati celega procesa izdelovanja in distribucije. Ni dovolj takozvano buržoazijo prisiliti z diktaturo k socijalizaciji; nobeno nasilje ni hasnovito, tudi ne gospodarsko in socijalno nasilstvo.

— Brezpogojno je potrebno, da se problem socijalizacije natančneje kot doslej študira in pretresa; ne dopade se mi, da se tako številni pristaši in nasprotniki ne dvigajo nad samo geslo. Zlasti se ne sme delavstvu toliko obljubljeni. Je dvomljivo, ali bo šlo delavcem takoj v prvih štadijih socijalizacije bolje nego za režima kapitalistov; ni izključeno da bo šlo hujše. Socijalizacija zahteva žrtev ne le od kapitalistov, ampak tudi od delavcev — gre vendar za veliki princip, gre za prelom stoletij, o katerega možnostih in zahtevah ne more odločevati začasni dobiček, četudi vseh. V prehodnem času — in ta bo trajal precej dolgo — bi bilo stanje mešano, nele v poljedelstvu, marveč tudi v industriji; socijalizacije se ne more izpeljati takoj in v vseh strokah, marveč postopoma stroka za stroko. Za ta postopek pa je potreben natančno formulirani program, tudi zategadelj, da bi za vse, zlasti za podjetništvo, nastala sigurnost.

in Jugoslavija na podlagi medsebojnih pogajanj. Toda o praktični izvedbi tega predloga nima nihče jasnih pojmov. Ravno oni, ki z tem predlogom prihajajo izza neuspešnih poskusov, izsiliti italijansko rešitev, so že vnaprej pre-judicirali izid morebitnih pogajanj, ker bi sodobna Italija popustila le takrat, če bi ostala osamljena, ako bi se pogajala z zavestjo, da je prepuščena svoji usodi in — moči jugoslovanske pravice. Take situacije pa se brzkone ne bomo čakali in je torej tudi up na uspeh medsebojnih pogajanj precej jalov.

Kakor rečeno, reški problem je eden najzanimivejših, če ne najbolj zanimiv od vseh, kar jih je vzbudila svetovna vojska!

Prenos smrtnih ostankov koroškega junaka Malgaja.

(Zakasnelo.)

Rezervni nadporočnik Franjo Malgaj je padel za svobodo jugoslovanske Koroške dne 6. majnika t. l. blizu Guštanja. Vsled zasluge v domačem kraju Sv. Jurij ob juž. žel. ustanovljenega odbora je storil ves narod sveto dolžnost do padlega junaka in prenesel njegove smrtno ostanki domov, v zemlji domači da truplo leži. Ta prenos se je vršil od 24. do 26. oktobra t. l. Vsled pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti izčrpnega prikaza tega slavnostnega prenosa in se omejimo le na najvažnejše podatke: Junaka Malgaja so ekshumirali in prinesli v Guštanj, kjer je bila v tamošnji cerkvi zadušnica z lepim cerkvenim govorom dr. Rožmana. Na glavnem trgu sta se poslovila od njega gerent-trga Guštanj in Andrej Oset. Številna udeležba je pokazala probujeno narodno zavest onega dela našega naroda, za katerega je žrtvoval Malgaj mlado življenje. Iz Guštanja so ga prepeljali v Dravograd, kjer je bil sprejem tudi zelo ganljiv in lep. Cela vožnja od Dravograda do Celja je bila polna krasnih prizorov; na vsaki postaji polno ljudstva, govori in žalne pesmi vojaške godbe. Vagon je bil mično okinčan; na stroju sta stražila dva sokola gg. Košutnik in Brežnik. Bilo je videti ranogo vencev narodnih društev in drugih korporacij. V Celju je bilo pri sprejemu tisoče občinstva. Celje mu je naredilo v vestibulu krasen črn katafalk, kjer je ležal čez noč. V nedeljo dne 26. oktobra so ga prepeljali vojaki v rojstni kraj Sv. Jurij ob juž. železnici. Pri vrodu v trg je čakal general Maister in duhovništvo. Po cerkvenih opravilih v domači cerkvi so ga njegovi vojaki — sobojevniki odnesli na 20 minut oddaljeno pokopališče. Tu so ob odprtem grobu govorili general Maister, Oset in Drofnik. Pevci šentjurski in celjski so odpeli ganljive nagrobnice, nakar se je ob zovkih »Lepe naše domovine«, katero je igrala vojaška godba, spustila rakev v naročje domače zemlje, v varstvo ljubljene domovine. Popoldne se je vršilo odkritje spominske plošče na rojstni hiši. Slava junaku jugoslovanskega Korotana!

Tedenske novice.

Zopet kriza. Tokrat imamo krizo pri deželni vladi za Slovenijo. Pred par dnevi so podali svojo demisijo poverjeniki dr. Žerjav (dem. str.) dr. Ravnihar (dem. str.) in Prepeluh (socijalist). O tem je sklepal ministrski svet v Belgradu in kakor se zatrjuje, je bilo dne 7. t. m. dosedanjemu predsedniku dr. Brejcu (slov. ljudska stranka) brzojavno naloženo, da odloži posle in se imenuje za predsednika dosedanji podpredsednik dr. Žerjav. Z tem bi morala izstopiti iz vlade Vseslovenska ljudska stranka, ki ima v Sloveniji večino. Stojimo torej še pred hujšimi notranjimi spori in prepiri kot so bili doslej. O poteku krize še poročamo.

Zborovanje radi železnice M. Sobota — Ljutomer—Središče se vrši v nedeljo dne 16. novembra v Ljutomeru v prostorih kinogledališča. Začetek ob 10. uri predp. Vabijo se vse ob nameravani progji ležeče občine in merodajne korporacije ter tudi drugi interesenti. Ta železnica je z ozirom na novo osvobojeno bogato Prekmurje velevažnega pomena za vso državo in zasluži zborovanje posebno pozornost!

Antanta sili Jugoslavijo, da podpiše mir z Avstrijo. Vrhovni zavezniški svet je poslal naši državi noto, v kateri naznanja, da more podpisati mirovno pogodbo z Bolgarijo šele takrat, ko bo podpisala saintgermainski mir. Enako noto je dobila tudi Rumunija. Podpis miru se pričakuje prihodnje dni.

Jugoslovanska vojaška misija, ki se je mudila na Češkem, je dne 6. t. m. odpotovala iz Prage. Odhod je bil zelo prisrčen in se ga je udeležilo več višjih čeških funkcionarjev. Dal Bog, da bi bratstvo Jugoslovanov in Čehoslovakov prineslo obilo sadu obema narodoma in dalo čvrsto podlago bodoči zvezi vseh Slovanov!

Sklicanje parlamenta. V parlamentarnih krogih se govori, da bo seja narodnega predstavništva sklicana na dne 20. novembra.

Prosta trgovina. Vsled sklepa ministrskega sveta z dne 3. novembra 1919 se uvede v mejah kraljestva prosta trgovina z živili in živino. Na podlagi tega sklepa se ukine izdajanje odpremnih izkaznic za odpravo živil in živine v mejah kraljestva. Za promet s sladkorjem ostanejo v veljavi dosedanji predpisi.

Francija dobi od nas 4000 vagonov živil. Ministrski svet je dne 5. t. m. sklenil, da se odstopi Franciji od letošnje žetve 4000 vagonov živil. Odprava naj bi se poverila upravniku podonavskega trgoveškega društva Stevi Karamatu.

Brzojavni promet z Nemčijo je odprt za državne, uradne in privatne brzojavke preko Avstrije. Pristojbina iznaša za besedo 2 1/2 pare oziroma 67.5 vinarja, za nujne depeše trikratno. Minimum pristojbine je tri krone, poleg tega se plača še poseben nadavek 3 krone.

Zvišanje uradniških plač. Pišejo nam: Kakor poročajo zagrebški listi, je ministrski svet sklenil urediti plače državnih nastavljenecv in jih zvišati skoraj dyakratno. To je bilo že dolgo potrebno, saj je znano, da je država plačevala svoje uradništvo sramotno nizko in mlad človek z akademično izobrazbo ni užival niti izdaleč tistih dohodkov kot navaden trgovski pomočnik. V principu se mora nameravano zvišanje le pozdraviti. Seveda bodo zahtevali tudi zasebni uradniki in nastavljenci, da se temu primerno uredi njihovi prejemki, kar je v principu docela upravičeno. Tako se bodo vse plače zvišale in obenem — vse cene narastle. Kako daleč pač sega ta kriza našega gospodarskega obstanka? Ali je ta princip na trdnih tleh? Kaj dela vlada, da še ni dosegla nobenega uspeha pri znižanju cen za vse življenske potrebščine? V brezkončnost vendar ne morejo rasti ne plače ne cene; tudi tu obstoja neka dinamika, ki bo povzročila popoln razkroj. In potem? Ali res ni izhoda iz neznosnih draginskih razmer, ali res ni svežega zraka nad nami? Ali pa so merodajni činitelji tako zaposleni sami seboj, da so slepi in gluhi za vse drugo?!

Zopet zvišanje poštnih pristojbin. Z 1. novembrom so se zopet zvišale poštno pristojbine in sicer tokrat samo za zavitke. Pristojbina za poštno pakete brez navedbe vrednosti znaša v tuzemstvu do 3 kg 1 dinar oziroma 3 K, čez 3 do 5 kg 1.50 dinarja oz. 4.50 K, čez 5 do 10 kg 5 dinarjev oz. 9 K, čez 10 do 15 kg 5 dinarjev oz. 13.50 K, čez 15 do 20 kg 6 dinarjev oz. 18 K. Ostalih določb vsled pomanjkanja prostora ne moremo objaviti, a se izvejo pri vsakem poštnem uradu.

Tudi železnica se podraži. Z 16. t. m. stopijo v veljavo novi tarifi na železnicah, ki bodo znatno višji od dosedanjih. Podrobnosti objavimo prihodnjič.

Špecialist za ženske bolazni in porodništvo, univ. med. dr. Benjamin Ipavic, bivši asistent in operater ljubljanske in dunajske ženske in porodniške klinike, se je preselil v Maribor in ordinira v Gosposki ulici šte. 46 od 15.—16. ure.

Vsenemci sanjajo o razpadu Jugoslavije. Vsenemški duh, ki je povzročil svetovno vojsko in prinesel toliko gorja na svet, se je po lanskem katastrofalnem porazu potuhnil kakor pretepeni psček in zalaje samo še tuintam iz kakega kotička, kjer čaka, da se njegova krivda in sramota nekoliko pozabi. Komur ni nacionalistični šovinizem zmešal možgan uvideva danes jasneje kot kedaj, da je bodočnost narodov in človeštva zgolj v uresničenju tistih načel, ki

Pozor na meje!

Paragraf 29. saintgermainске mirovne pogodbe določa, da se podrobna določitev v tej pogodbi danih mejnih smeric izvede na licu mesta in se ta naloga poveri posebni komisiji. Glede štajerske in jugoslovanske meje bo odločevala komisija, ki se sestane 14 dni potem, ko stopi mirovna pogodba v veljavo. Ta komisija bo imela sedem članov; pet jih imenujejo zavezniške (ententne) države, po enega zastopnika pa pošljeta Jugoslavija in Avstrija. Komisija ima pravico, da na predlog enega ali drugega zastopnika izvede popravo meje v smislu, ki se ji zdi najprimernejši. Proti sklepom te komisije ni mogoč noben ugovor.

Graški listi zadnje dni živahno razpravljajo o delovanju in kompetenci te komisije ter prav nič ne prikrivajo svojih upov, »unsere so schlechte Grenzen zu verbessern«. V »Neues Grazer Tagblatt« z dne 4. novembra t. l. objavlja prof. dr. Robert Sieger razpravo »Die Abgrenzungskommission für die Steiermark«, kjer opozarja nemško javnost na velik pomen te komisije in pravi: »Sestava komisije je torej velepomembna. Veliko je odvisno tudi od tega, kako bo v nji zastopana naša država, in želja, da se odpošlje strokovnjaka — Štajerca, je tembolj upravičena, ker spada v delokrog te komisije samo kratka, skoraj nesporna mejna črta na Koroškem«. Prof. Sieger razpravlja podrobneje o krajih, kjer bi se dala pridobiti kaka ped zemlje za Avstrijo, tako pri Sv. Lovrencu (kota 917), pri okrajni meji med pol. okraji Maribor in Lipnica, celo v Prekmurju, kjer so v sobočkem okraju »drei deutsche Grenzdörfer« itd. »Popravo meje z ozirom na krajevne gospodarske interese« si predstavlja tako, da bi na pr. med Špiljem in Radgono državna meja prestopila Muro, ki je določena v mirovni pogodbi kot mejna črta, in bi pritegnila v avstrijsko ozemlje Apače (gotovo z celo apačko kotlino) ker »das deutsche Gebiet von Abstell steht in engster Beziehung zu der Ebene nördlich von der Mur«.

Če Nemci pripisujejo teritorialni komisiji tako važnost, moramo Slovenci tembolj skrbeti za naše mejo in neomajano vztrajati na stališču, da ne damo niti pedi naše zemlje. Mogoče je namreč, da nas čaka tudi pri tej komisiji razočaranje. Menda smo si ja že izbili iz glave zaupanje v pravičnost »naših zaveznikov«. Pomislimo, da pride komisija iz Dunaja oziroma čez Dunaj! Kaj vse ne vpliva na razpoloženje antantnih gospodov; ugodnosti »Grand Hôtels«, osebni stiki itd.! Nemci bodo uporabili vsa razpoložljiva sredstva, o tem smo lahko prepričani. Skoraj gotovo je, da bo Avstrijo zastopal famozni renegat dr. Kamnikar, mož, ki natančno pozna razmere in ki bo napel vse moči, da nam škoduje. Mislimo, da imajo naši vladni krogi o tem političnem lisjaku drugačno mnenje kot so ga imeli februarja t. l. Zato: Caveant, consules! Če se osemdesetmilijonski nemški narod briga za vsako vas, za vsak četverni meter zemlje, ali bi ne storila naša vlada neodpustljivega greha na celem slovenskem narodu, ako bi poslala v

komisijo zastopnika ki ne pozna krajevnih razmer in ki ima vso svojo diplomatsko modrost v rokavicah a glacé. V imenu obmejnih Slovencev stavimo sledeče zahteve in pričakujemo, da bodo našle pri naši javnosti vsaj toliko razumevanja, kot ga najdejo pri Avstrijcih nemške obmejne zahteve:

1. Kot zastopnik kraljestva SHS v komisiji za določitev mej v smislu § 29 oz. 47 saintgermainске mirovne pogodbe naj se določi dober poznavalec obmejnih razmer, t. j. štajerski Slovenec. Vlada naj se nikakor ne postavlja na stališče, da mora biti profesionalen politik ali državnik, ker bo nasprotna vlada imenovala v komisijo dr. Kamnikarja, ki ni član vlade in ne uradnik.

2. Nobena korektura v mirovni pogodbi začrtane državne meje ne sme biti v našo škodo.

3. Dokazani gospodarski interesi naše države zahtevajo, da se mesto Radgona s slovensko okolico ne loči od jugoslovanskega ozemlja, h kateremu spada prometno, gospodarsko in etnično in ki veže s stoletja starimi vezmi sedaj Jugoslaviji priznано Prekmurje z ostalim jugoslovanskim ozemljem ter nima za republiko Avstrijo kot v najskrajnejšem kotu ležeče mesto nobenega pomena.

Pozivljamo tudi naše obmejne občine in posamezne rodoljube, da zbirajo potrebne podatke in lokalne zahteve, kakor smo že svoječasno poročali v našem listu.

Avstrijska republika.

Dne 12. novembra je slavila republika Avstrija prvo obletnico svojega obstanka. Nikdo noče odrekati avstrijskim Nemcem tiste pravice do narodne samoodločbe in svobode, ki jo uživajo drugi narodi bivše monarhije. Ampak ob prvi obletnici avstrijske republike ne smemo pozabiti, da je to oni narod, ki se je za časa Habsburgov smatral ponosno za »Staatbildendes — und erhaltendes Volk« in je svoj privilegirani položaj izkoriščal s vso brezobzirnostjo močnega na škodo slovanskim narodom. Mi smo vedno vpili, da smo zatirani, in da zahtevamo svobodo, avstrijski Nemci pa so spoznali šele okrog 12. novembra lanskega leta, ko so bile že vse šance za Habsburge in nemško nadvlado izgubljene, da so bili pravzaprav tudi oni — zatirani in z izgubo vojske — osvobojeni. Praznik svobode je lep dan v zgodovini vsakega naroda in naj bi bil tudi v zgodovini Avstrijcev! Toda človek ne more pozabiti, kaj so pisali nemški listi v Avstriji tekom let 1919—1918 in kaj pišejo — danes, in vendar so to eni in isti ljudje. Ni čuda, da sedanji položaj avstrijske republike ne daje najlepših upov njenim voditeljem. Te dni je imel državni kancler dr. Renner na nekem volilnem shodu daljši govor, kjer je dejal med drugim: »Žalibog, dospeli bomo vsled vojske in vsled dejstva, da moramo čakati na sklep miru kljub vsej naglici eno celo leto, v takšno stanje onemoglosti, da ne vemo, ali bo naša

država mogla preživeti zimo. Mi smo prevzeli od Habsburgovcev, ki so vodili politiko pogina, razrušeno gospodarsko življenje ter bolehalo in obupano ljudstvo. Nikdo še se ne zaveda notranje zveze dogodkov, in vendar so ljudje ki računajoč z neznanjem ljudstva smatrajo mogoč povratek Habsburgovcev, ki se nahajajo v pregnanstvu. Menim, da je politična vzgoja našega naroda v enem letu vendarle napredovala toliko, da ti poskusji ne bodo uspeli. Če uvažimo najnovejša razkritja dr. Frica Adlerja o monarhistični zaroti na Dunaju, razumemo skrb republikanskih krogov. Mihlu se hoče kajserjeveskega sijaja, pompa, oblasti in nadvlade! Navzlic temu pa želimo republiko Avstriji k 12. novembru toliko in tako srečo, kot so jo avstrijski Nemci želeli Jugoslaviji ob spominih na 28. oktober 1918. Upajmo, da bo čas zbrisal vse neprijetne spomine in da nas v daljni bodočnosti čaka še skupno in prijateljsko delo za ideale človeštva, vsekakor pa dobro in pošteno sosodstvo!

X. Y.

Gospodarstvo.

Drzavno posojilo. Kdor hoče dobiti državno posojilo že sedaj vrnjeno, mora glasom razglasa predsedstva delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani izročiti bone v izplačilo vsaj do 1. januarja 1920. Imetniki bonov po 50.000 K in 100.000 K se morajo obrniti do 20. novembra 1919 na generalno direkcijo državnih dugova v Beograd za izplačilo ter povedati, pri kateri blagajni žele da se jim boni izplačajo. Na zahtevanje imetnika bona pa se more vsak bon tudi podaljšati za 6 mesecev in se plačajo za ta čas 6% ne obresti mesto 4% nih. Obljubljeni premiji po pet dinarjev za vsakih 100 K dobe samo oni imetniki bonov, ki so kupili v času od 15. maja do všteteja 15. junija 1919 in le v slučaju, če podaljšajo bon za 6 mesecev. Ta premija se ima namreč plačati, kakor je bilo objavljeno, o priliki reševanja valutnega vprašanja; ker pa to vprašanje še ni rešeno, se tudi ta premija ne more že sedaj izplačati, prizna pa se onim imetnikom bonov, ki jih podaljšajo še za 6 mesecev. Ti boni s premijo dobe ob dospeltem roku glavnico, 6% ne obresti in premijo. Vsi boni, ki se ne bodo prezentovali v plačilo do 1. januarja 1920, se smatrajo za polongirane. Podaljšanje bonov oskrbuje za Slovenijo finančna deželna blagajna v Ljubljani in vsi oni denarni zavodi v Sloveniji, ki so vodili podpisavanje in prodajo bonov. Ker je državno posojilo tako glede sigurnosti kakor tudi glede višine obresti in premije najboljša naložba denarja, svetujem vsakemu, ako dotične glavnice drugod silno ne rabi, da podaljša to posojilo za 6 mesecev. Koristil bode s tem vsak sebi in naši Jugoslaviji. — Kuharič.

Ždravnik Dr. Karl Zakrajšek

ordinira v Mariboru v Tegetthofovi ulici 45/l., vsak dan 8.—10. in 2.—4. ure.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem otvoril svoj

zobni ateljeje P. Vrankar

konc. zobotehnik v Ljubljani,
Gledališka ulica 7

nasproti opernega gledališča.

Izvršujem najfinejša in najboljša dela v zlatu, porcelanu in kavčuku, zlate krone, mostičke ter zobovja brez plošče.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

je ustanovila oddelek za

življensko zavarovanje.

Sprejema v življenskem oddelku: vsa zavarovanja na doživetje in smrt, otroško doto in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji

Sprejema v požarnem oddelku: vse pre-makljive in nepremakljive predmete, ki se poškodejejo po ognju, strelji in po eksploziciji svetilnega plina, po znano nizkih cenah

Pojasnila brezplačno na razpolago.

Posredovalci se sprejemajo.

POSOSIJILNICA V GORNJI RADGONI registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani štev. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

daje pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela. Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Uradni prostori so v lastni hiši, Gornji Gris štev. 8.

A. Verbajš

trgovina elektrotehničnih predmetov dobavlja vse v to stroko spadajoče blago po primernih dnevnih cenah Ljubljana, Linhartova ulica štev. 4.

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srebečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K, poštne prosto. Prodaja in razpošilja s pošto lekarna Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko. 30—22

Vinogradniki! POZOR! Gostilničarji!

Prva slovenska veletrgovina z vinom in sadjevcem

Janko Čirič v Gornji Radgoni | Vekoslav Rajh v Ljutomeru

naznanje, da kupuje po poštenih cenah vino in sadjevec ter ga prodaja gostilničarjem v vsaki množini od 50 litrov naprej.

Najlepša

nakupna prilika doma izgotovljenih oblek po najnovejših krojih, vsakovrstnih srajc, barvanih in belih, samoveznic, športnih čepic itd. Velika zaloga vsakovrstnega manufakturnega ter tu- in inozemskega modnega blaga pri

Prvi kranjski razpošiljalni Schwab & Bizjak - Ljubljana

Dvorni trg 3 Pod Narodno kavarno

Tajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.

Brata Vošnjak = Ptuj.

Podplati, zgorno in notranjo usnje, usnje za konjsko opravo in za gamaše, kruponi za gonilna jermena, boks, ševro, ševret. Najboljši čevlji vseh vrst. Gamaše. Vse čevljarske potrebščine.

Nakup surovih kož.

Inserati v „Murski Straži“ imajo velik uspeh, ker je list zelo razširjen.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevnih cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani.

Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah.

Osrednja trgovina in pisarna: v Gornji Radgoni.

Podružnice: Cankova = Murska Sobota.

Združene opekarne

preje F. P. Vidic & Komp., Vič, Ivan Knez, Brdo nudijo:

zarezane strešnike (utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3% čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Jugoslovansko inženirsko podjetje družba z o. z.

se usoja naznaniti, da je začelo poslovati v Ljubljani in v Mariboru.

Tehnični ravnatelj: autor. civ. inž. Václav Fidrhel.

Komercialni ravnatelj: Viktor Kukovec.

Odd. I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo. Izvršitev zgradb.

Odd. IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.

Odd. II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil, elektrarne, električna instalacija; poljedelska melioracija; kanalizacija in vodovodi.

Odd. V. Industrijska in gospodarska poslopja.

Odd. III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije.

Odd. VI. Komercialno razpečevanje gradiva, orodja, strojev in industrijskih tvarin.

omogočajo ljubezen in skupno delo vseh enakopravnih, velikih in malih narodov. To spoznavajo danes tudi že vsi uglednejši nemški listi, razen par kužkov, ki lajejo iz kota. Tak psiček je na pr. famozna »Deutsche Grenzwehr«, glasilo purgarskih šovinistov in slovenskih odpadnikov. Ta list komaj čaka in drhti hrepenenja, da se Jugoslavija razpade, pa da zopet zapoje čez naše hrbte vsenemški in janičarski bič. Objavlja »dopise iz Zagreba«, ki pa so fabricirani v Gradcu in imajo samo ta namen, da pridobe listu reklamo in pa da obmejne Nemce ščuvajo proti jugoslovanskim sosedom. Tako stari Mihalj seje sovraštvo, laže in zavija, ker sovraštvo raste le tam, kjer je pognojeno z lažjo. Mi vemo dobro, da je konsolidacija mlade Jugoslavije združena z mnogimi težavami in da je nad nami temno obzorje. Ampak — treba je pogledati predvsem v lastno hišo! Z kakimi težavami se mora boriti Avstrija, potem Madžarska, pa Poljska, Rumunija in večalimanj vse druge države. Zato je treba med narodi tem več ljubezni, miru in skupnega dela. Nemško ljudstvo se še mora osvoboditi svojih zastrupljenih in samo pregnati poražene vsenemške psičke, ki lajejo iz kotov.

Nezadovoljstvo v Prekmurju. Iz Prekmurja nam poročajo, da je ljudstvo v splošnem zadovoljno z jugoslovansko upravo, da pa zelo trpi vsled gospodarskih razmer, katere izrabljajo madžarski hujkači zato, da vzbujajo nezadovoljstvo med manjzavednimi sloji. Prekmurški kmet nima kupcev za svojo živino, žito in druge pridelke, mora pa po visokih cenah plačevati vse svoje potreščine. Potrebno bi bilo, da merodajni krogi store vse korake, da se temu stanju na primeren način odpomore. — Pozivljamo še enkrat našo vlado, da brezobzirno nastopi proti odpuščenim madžarskim notarjem in drugim nastavljenem, ki uporabljajo vsa sredstva, da škodujejo našemu delu v tej osvobodjeni pokrajini. Ravnokar smo dobili poročilo, da hujkači tajno organizirajo komitaško četo in nameravajo dne 14. ali 15. t. m. napasti jugoslovanske čete pri Kučnici. Vsekakor je brezdvomno to, da imajo madžaroni razpredeno po vsem Prekmurju tajno organizacijo in širijo močno protijugoslovansko propagando!

Tobačna glavna zaloga v Mariboru je razpisana v oddajo. Ta zaloga mora zalagati tobačno zalogo v Sv. Lenartu v Slov. goricah ter z lastno založno trafiko vred 59 trafik. V enem letu je imela ta trafika 23.233 K 79 v čistega dobička, brez kolkovnega dohodarstva in prodaje poštnih vrednostnic. Pri oddaji te trafike imajo prednost invalidi, vdove in sirote padlih. Jamščina znaša 37.000 K. Ponudbe na predpisani uradni tiskovini je vložiti najpozneje dne 10. decembra 1919 pri finančnem okr. ravaateljstvu v Mariboru.

Zavarovanje. Cenjene čitatelje opozarjamo na današnji oglas prvaga in edinega slovenskega zavarovalnega zavoda »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani, katera je sedaj razširila svoje delovanje tudi na življenjsko zavarovanje. Sveta dolžnost vsakega zavednega Jugoslavana je, da se zavaruje izključno le pri naši Vzajemni zavarovalnici, da se s tem okrepi naše narodno gospodarstvo. Proč od tujih, večinoma židovskih zavarovalnic.

Denarno vprašanje. Kakor smo že poročali, se bodo bankovci kronske veljave zopet žigosali oz. kolkovali. Pri tem se bo odtegnilo vsaki stranki 20% od skupnega zneska. Vsakdo mora uvideti da je to res potrebno in je le obžalovati, da se to ni zgodilo že ob prvem žigosanju kakor na Češkem. Z tem bomo dosegli, da izgine iz prometa okrog 2 milijarde bankovcev, ostali denar pa bo dobil takoj večjo veljavo. Zato morajo pasti tudi cene za najmanj 20%. Ker pa je žal precejšnjemu delu naših trgovcev padanje cen »neljubo«, opazamo ravno nasprotno. Zagrebški »Obzor« piše: »Mnogi trgovci, na mesto da znižajo cene blagu za 20%, so kar zvišali za 20% z motivacijo, da se bo od vsakih 100 K odtegnilo 20 K. To pa je razlog, da se cene znižajo, ker trgovci so kupili blago za današnje žigosano in ne kolkovano krono, ki mora biti boljše, ker bo za 2 milijardi kron manje v prometu. K tej odredbi je treba pripomniti, da teh 20 K od 100 K ne bo izgubljenih, ker bo vsakdo prejel potrdilo za tistih 20%. To je v resnici zasilno državno posojilo, a ne izgubljen denar. V naredbi je tudi izrecno označeno, da se bo samo pri tisoč- in stokrskih bankovcih pazilo na to, ali so pravilno žigosani, dočim pri manjših bankovcih ne bo nečitljiv pečat igral nobene vloge. Kakor izvemo, se bo

prišlo z kolkovanjem bankovcev takoj, ko bodo izgotovljeni bileti (potrdila).

Naša mirovna delegacija v Parizu je izročila pretečeno sredo predsedniku mirovne konference Clemenceau posebno noto, kjer opravičuje naše stališče glede podpisa avstrijske mirovne pogodbe. Smo za princip manjšinskega varstva, smo pa tudi za neodvisnost našega kraljestva. Dalje se izraža nota proti konfiskaciji brodovja, ki je v privatnem jugoslov. lastništvu in je pred vojsko samo nosilo avstro-ogrsko zastave. Predlaga sporazum glede končne usode tega brodovja.

Štrajk v Trbovljah prenehal. »Obzor« poroča da so rudarji v Trbovljah nastopili delo dne 6. t. m. Promet se vrši v polnem obsegu. V Hrastniku in Zagorju se je večji del delavstva vrnil že 4. in 5. t. m. na delo. Delavstvo je odposlalo k predsedniku deželne vlade posebno deputacijo, da predloži želje delavstva glede aretiranih komunističnih voditeljev.

Nabori. Iz Beograda poročajo, da je baje bilo pri zadnji seji mirovnega sveta sklepano, da se v novih deželah izvrše čimprej redni nabori dveh letnikov. V Srbiji so nabori že končani, in ko se izvrše tudi v novih krajih, bo vojno ministrstvo v stanju odpustiti koacem tega leta domov vse stare razrede rezervistov prvega in drugega poziva narodne vojske.

Iz zasedene domovine. Tržaški list »L'Era Nova« ob obletnici »osvobojenja« toži o slabi italijanski upravi v Trstu. Zahteva, da se da mesto Trstu najširja avtonomija, brez katere bi bilo naravnost uničeno. To so uvideli razumni ljudje že pred osvobojenjem, ampak hujše posledice že slede. Dobro, da še prva znamenja propada vzbujajo toliko nezvoznosti!

Kurz inozemskega denarja pri nas. Minister financije v Beogradu je določil, da se ima uradno zaračunavati inozemski denar po sledečih kurzi: 1 dolar 10.40 dinarjev, angleška funta šterlinga 43 dinarjev, 100 grških drahem 184 dinarjev, 100 švicarskih frankov 184 dinarjev, 100 italijanskih lir 115 dinarjev, 100 rumunskih levov 90 dinarjev. Za razmerje med dinarjem in krono je veljal uradni kurz 1 dinar 3 krone. (Kakor pravi najnovejša vest, je bil uradni kurz za dinarje dne 8. t. m. od ministrstva financija ukinjen in se je zaeno odredilo, da je dolžan vsakdo, ki mu država iz kakršnikoli vzrokov predpiše plačilo v dinarjih, izplačati isto brezpogojno v dinarjih).

Ljutomer. »Bralno društvo za ljutomersko okolico« ponovi v nedeljo dne 16. novembra v telovadnici narodne šole v Ljutomeru petdejsko igro »Ljudmila« in burko »Dva nasprotna značaja«. Začetek točno ob 1/2 4 uri pop. V prid narodnim namenom vabljeni k obilni udeležbi.

Razgled po svetu.

Rusija. (Boji proti boljševikom). Prvo, kar se mora konstatirati, če se piše o današnjih razmerah v Rusiji, je to, da si poročila zelo nasprotujejo. Večinoma prihajajo vesti preko Finske, a že tja prispejo pobarvane rdeče ali belo. V inozemstvu zopet odločuje simpatija in antipatija napram tej ali oni struji, ki je dala obeležeje dotični novici iz Rusije. Tako si nasprotujejo tudi poročila o današnjem boju protisovjetske Rusije proti sovjetski Rusiji. Še včeraj so prinesli listi poročilo, da Judenič sicer kljubuje boljševiški proti ofenzivi, da pa se umika in da je Finska zaenkrat odklonila vsako dejansko pomoč. Vendar se boj za Petrograd, danes tako zahirano dete Petra Velikega, bje naprej z nezmanjšano močjo kakor na boljševiški tako na Judeničevi strani. Glasom zadnjih vesti je bil Judenič prisiljen izprazniti celo obalo finskega zaliva in boljševikom se je posrečilo, dobiti zvezo z Krasnoju Gorku. Izpraznjena je Gačina in mesto Luga; boljševiki so prestopili reko Lugo in nadaljujejo svoje prodiranje. Istočasno se vrši krepek pritisk na levo Judeničevo krilo. Kakor smo že omenili, upanje v Finsko se je izjalovilo. Finska je »praktična« t. j. ona hoče počakati, na katero stran se nagne zmaga in tja bo udarila, kjer bo ji zmagovalec dajal več sigurnost »koncesije«. O položaju v mestu Petrogradu poroča brzovaj iz Stokholma: V Petrogradu je zavladal strahovit teror, ki ga izvaja neki Angelovič, predsednik posebne komisije. Posamezni člani glavnega boljševiškega štaba so bili aretirani, ker se smatra, da niso potrebni za obrambo Petrograda. Kolera in legar se širita vsepovsod. Policijsko službo so prevzele ženske, ki so še bolj surove kot moške. Meščansko prebivalstvo je padlo na 350.000 popolnoma sestradanih ljudi. Iz Helsingfors pa poročajo, da so boljševiki v Moskvi zaprli v oči gled napredovanju ruskih čet okrog 30.000 oseb, ki spadajo med intelektualce. Med zaprtimi talci se nahaja patrijarh Tihon in mnogo umetnikov, zadnji cvet predvojnne Rusije. Veliko jih je že umrlo. — Iz južne Rusije poročajo, da je general Denjikin sklenil premirje z Ukrajino, vsled česar so njegove čete zapustile ukrajinska tla.

Razpust mirovne konference. Listi javljajo, da je pričakovati razpust mirovne konference in bi preostalo delo izvršile samostojne komisije pod vodstvom v to svrhu imenovanih diplomatov antantnih sil.

Prehranjevalna kriza v Nemški Avstriji ima tokrat zelo težek značaj. Vsi nemški listi tožijo o obupnem položaju prebivalstva. »Arbeiterwille« z dne 8. t. m. pravi: »Vsaka beseda je preslaba, da naslika strahoto zime brez premoga in kruha«.

»Naš tatiček«. Prigodom obletnice narodne svobode je prejel predsednik čehoslovaške republike, Masaryk, mnogo brzovajnih pozdravov od čeških naselbina v daljni tujini. V teh brzovajkah najdemo naziv, ki kaže pristrano razmerje ljudstva do svojega izvoljenega vladarja: naš tatiček — naš oče! Tudi legijonarji iz Sibirije so ga pozdravljali z tem imenom.

Evropa ima slab kredit. V Atlantic City zboruje mednarodna gospodarska konferenca, ki se peča z vprašanjem posojila evropskim državam. V izvrševalnem odboru je staval Redford delovni program, kjer zahteva med drugim: Predao dovoli Amerika kredit evropskim državam, mora biti na jasnem glede nekaterih načelnih vprašanj. Predvsem mora vedeti, ali je premagana nevarnost boljševizma in na levo orijentiranega socializma, tako da ne grozi nobena konfiskacija privatnega premoženja, dalje, kako stališče zavzemajo evropske države napram svetovni trgovini in kakšne bodo pravne razmere ameriških trgovcev. Najvažnejše vprašanje, s katerim se bo bavila ta konferenca, je ureditev evropskih valut, ki se lahko doseže le z velikimi krediti za evropske nakupe v Ameriki.

O razmerju manjšin k državi je z ozirom na težuje čeških Nemcev, da dosežejo samoupravo, izjavil češki zunanji minister dr. Beneš: »Vprašanje, ali še imajo narodne manjšine smatrati za pravne enote, se je izrecno pretreslo na mirovni konferenci in se v sporazumu z nekaterimi zastopniki malih narodov ugotovilo, da narodne manjšine v posameznih državah ne tvorijo pravne enote, da kot take tudi ne morejo zahtevati zaščiti zveze narodov in da v državi, ki ima narodne manjšine, ne stoji iste kot celota, marveč gre tu le za državljane, imajoče enake pravice kakor državljani večine in imajoče možnost, ptegovati se za svoje pravice kot ostali državljani te države. Treba je tudi povdariti, da je bila teorija o manjšinah kot o pravnih enotah od mirovne konference načeloma odklonjena«.

Nemška irridenta v bivši južni Tirolski. Nemške meščanske stranke v južnem Tirolu, ki sedaj spada pod Italijo, so se združile v novo stranko »Nemška zveza v nemškem južnem Tirolu«, ki ima namen, varovati nemški značaj pokrajine, delovati za avtonomijo in širiti republikanske ideje v italijanski monarhiji: Sedež zveze bo Bolcan. Socijalni demokrati so odklonili pristop k zvezi, ker hočejo delati skupno z laškimi sodrugi.

Madžarski delegati za mirovno konferenco ne diše nič preveč po demokratični dobi. Po poročilih francoskih listov bi imeli iti v Pariz kot mirovni delegati grof Apponyi, grof Andrassy, grof Somssich, Stefan Bethlem in Roland Hegedüs (-ič).

Dr. Kramarž v Rusiji. Znani češki politik, prvi ministr. predsednik dr. Karel Kramarž je bil v Odesi slavnostno sprejet in pozdravljen od vseh ruskih strank. Listi pišejo, da nameravajo ruske demokratske stranke proglasiti dr. Kramarža za prezidenta bodoče Rusije, dočim bi mu monarhistične stranke poverile ministrsko predsedstvo. Vsekakor uživa dr. Kramarž v Rusiji velik ugled.

Fronta proti boljševikom. Iz Varšave poročajo, da je antanta pozvala Poljsko, naj v zvezi z obmejnimi državami postavi fronto proti boljševikom. Poljaki so izjavili, da so pripravljene na to, ako se umaknejo nemške čete iz baltičskih pokrajin.

Vabilo na naročbo. Poštni oficijal J. Vengust v Radgoni izda prihodnje dni v lastni založbi brošurico »Seznamek prekmurških krajev z označbo pošte« (najbrž z zemljevidom). Seznamek je namenjen v prvi vrsti uradom, pa tudi vsakomur, ki se zanima za Prekmurje. Da se lahko določi naklada, naj se naročila takoj vpošljejo na izdateljjev naslov.

Dr. med. Klara Kukovec

strokovna zdravnica za ženske in otroške bolezni

prej v Trstu, ordinira sedaj v Gosposki ulici 2 v Mariboru od 8.—9. in 14.—15. ure.

E. klin. asistent in operater na Dunaju

Dr. Janko Dernovšek

ordinira za očne, ušesne, nosne in vratne bolezni od 2.—4. ure

Maribor, Pfarrhofg. št. 2, II. nadstopje.

V Maribor preselil se je univ. med.

Dr. Benjamin Ipavic

mногоletni asistent ženske in porodne klinike v Ljubljani, večletni operater ženske in porodne klinike prof. Ernesta Wertheim na Dunaju. Ord. v Mariboru, Gosposka ulica št. 46 od 15.—16. ure za ženske bolezni in porodništvo.

Išče se navadno meblirana soba z hrane ali brez hrane v Mariboru. Ponudbe na upravnništvo „Murske Straže“.

Iščejo se elektromonterji. Ozira se le na boljše meči. Istotam se sprejme več vajencev za elektrotehnične obrt. Ponudbe z navedbo plače je vpsolati na „Poste restante 44, Ljubljana.“

Veleposestniški sin, star 39 let, oženjen, slovenskega in nemškega jezika zmožen, želi stopiti v službo pri večjem gospodarstvu za oskrbnika ali košarja. Predloži lahko spričevalo. Naslov se izve pri upravnistvu „Murske Straže.“

Želim stopiti v kakšno banko kot uradnice, korespondentinja, fakturistinja ali blagajničarka. Zmožna sem slovenske, nemške, deloma srbske, francoske in italijanskega jezika v govoru in pisavi. Imam trgovsko šolo z odliko in prakso v lesni veleindustriji. Sem gospa v starosti 30 let z dvema nedoraslima dekoma in momentalno v težkem gmotnem položaju, težki borbi brez doma in presim dobre ljudi, da mi grede na roke. Ponudbe na upravnistvo „Murske Straže.“

Krajniki, jamski les, deske, tesani les in drva se kupijo po dokazano najvišji ceni. Ponudbe s ceno za blago v vagon naloženo je vpsolati na „Eksport lesa“ Št. Pavel pri Celju.

Kupim večje posestvo z veliko hišo, dvoriščem, vrtom, travniki eventualno tudi z gozdom v mestu Celju ali blizini Celja. Ponudbe na upravnistvo „Murske Straže.“

Krojača potrebujete? Najboljše in najceneje izgotavlja civilne obleke in uniforme **Janez Kolar**, krojaški mojster v Radgoni, Sporgasse št. 95, vis a vis davkarije.

100 hektolitrov starega vina iz Haložkih in Ljutomerskih vinogradov ima za oddati **Franjo Gnišek**, Maribor, Meljska cesta 29.

Portland cement, deske in late, se dobe po nizki ceni pri **Al. Bratina**, trgovec, Križevci pri Ljutomeru.

Pristna svinjska mast, Sunke, Kranjske klobase se dobivajo najboljše v trgovini **Angela Čeh-Vršič** v Ljutomeru.

Ženitna ponudba. Mladenič, star 30 let, prikupne zunajnosti in lastnik obirnega posestva okrog 50 oralov, 10 glav goveje živine, en par konj, z vsem kmetijskim orodjem ter poljedelskimi stroji, se želi tem potom seznaniti z deklico ali vdovo do 30 let, ki je lastnica kmetijskega posestva na Štajerskem ali v Prekmurju, ker mi ta kraji jako ugajajo. Svoje posestvo na Kranjskem bi potem prodal. Tajnost zadržana. Ponudbe s sliko, ki se vrne, na upravo „Murske Straže“. Posredovalci dobro došli.

Razpošiljam samo na trgovce **fino mast** (vazelin za čevlje) v lesenih škaflicah, kakor tudi ličilo (biks), mila in drugo raznovrstno blago. **J. Menart, Domžale.**

Trgovci mešane stroke, drogist, kramarji itd. sijajno zaslužijo s prodajo **Mastin-a** (redilni prašek za živino in perutnino) pri kmetovalcih. — Treba pisati dopisnico na naslov: **lekarinar Trnkoczy, Ljubljana (Kranjsko)** na sledeči način: Pošljite mi 15 zavočkov (po 1/4 kg) **Mastin-a**, obenem veliki lepak, oboje z povzetjem K 32-50 franko poštnina in emot. 30—20

Miši - Podgane stenice - ščurki in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke K 7—, posebno močna tinktura za stenice K 6—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 5—, prašek proti mrčesu K 5—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri živini K 3—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport **M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3.**

Hiša v Mariboru, enonadstropna, še davka prosta, s štirimi malimi stanovanji, pritliklinami in vrtom, se **takoj** prodaja. Ponudbe na upravnništvo „Murske Straže.“

Primešaj Mastin krmi. Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne alast do žrečja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajce, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška **Mastin**. Oh pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa se ga primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**; ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. Pet zavojev praška **Mastin** zadostuje za šest mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja smejo prodajati **Mastin** vsi trgovci in vsa konsumna društva. Ako se **Mastin** pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po poštni dopisnici v izdelovalnici **Mastin-a**, to je **v lekarni Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko.** Pet zavojev (paketov) **Mastin-a** stane 17 kron 50 vin. poštnine prosto na dem. Od tam se pošlje **Mastin** s prvo pošto na vse kraje sveta.

Kmetje, pozor!
žganjarske kotle
prvovrstne in trpežne kupite najceneje pri znani tvrdki
Demetrij Glumac
kotlar v Mariboru,
Kaserngasse 9.

Manufaktura
dospela v veliki izberi — Samo na debelo — Cene zmerne — V zalogi imamo tudi vse vrste drobnine, galanterije in pletenine
Se priporoča
Gaspari & Faninger, Maribor
Tegethoffova ulica 48 (prva hiša na levi strani od glav. keledvora.)

POZOR! Lončarji POZOR!
Usojam si naznaniti, da imam nekaj pravega, že preiskusnega zamčenega loša (svinčeni minium) za oddati, kilogram po 16 K in sicer samo v originalnih poštnih zavojih po 20 kg ali pri odjemu 50 kg 5 % popusta. Zraven naročila se naj 35 % pošlje naprej, ostanek po povzetju. Se priporoča **J. Pučko, Budina 4, Ptuj.**

huda zima se nam bliža, zato kdor si še ni nabavil tople obleke, sukna, barhenta itd., naj ne pozabi, da se dobi po najnižjih cenah pri tvrdki **Janko Cizej** poprej **Werbowetz**, Prva jugoslovanska manufakturna trgovina v Radgoni, Dolga ulica.

Opekarna v Črešnjevcih
(Gornja Radgona)
priporoča različno opeko izvrstne kakovosti po najnižjih cenah.
Dobi se v vsaki množini. Opeka se prodaja brez kompenzacij in se plačuje v jugoslovanskem denarju v pisarni opekarnice v Črešnjevcih.
Filip Jurkovič m. p., sekvester.

A. Drufovka
Ljubljana pri Balkanu
Manufaktura na debelo

SUKNO in kamgarn za moške obleke, volno, parhant in modrovino za ženske obleke, šifon, belo in pisano platno za perilo in razno manufakturno blago, kakor tudi razne robce, srajce, odeje, prodaja doma in razpošilja po celi Jugoslaviji, zaradi velikega nakupa v inozemstvu po čudovito nizkih cenah, veletrgovina in razpošiljalna
R. Stermecki
Celje št. 303 — Slovenija.
Kar ni odrezano se zamenja ali vrne denar. Naročite takoj ilustrirovan cenik.

Ziro - račun pri Avstro-ogrski banki.
Račun pri Pošt. ček. uradu
SFS-Ljubljana št. 11.370.

Jadranska Banka
Podružnica Maribor

Centrala: Trst. Podružnice: Beograd, Dubrovnik, Kotor, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Split, Šibenik, Wien, Zadar, Zagreb. Ekspozitura: Kranj.

P. n. Dovoljujemo si poročati najuljudneje, da smo v prijateljskem odnošaju s Štajersko eskomptno banko prevzeli njeno podružnico Maribor in vodimo posle iste od dne 15. septembra t. l. naprej pod tvrdko **Jadranska banka, podružnica Maribor**
Izvršujemo vse v bančno stroko spadajoče posle vsikdar kar najmožneje v interesu naše klinjentele in prosimo, da se zaupanje, ki se je dokazovalo omenjenemu zavodu, ohrani tudi nam.
Jadranska banka, podružnica Maribor.

Brzojavni naslov: **Jadranska.**